

ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ МЕРЕЖІ ЦЕНТРІВ ФІЗИЧНОГО ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ «СПОРТ ДЛЯ ВСІХ»

Петро Мартин

*Всеукраїнський центр фізичного здоров'я населення
«Спорт для всіх»*

Міжнародний рух «Спорт для всіх», який було започаткований в Європі у середині 60-х років минулого століття, поступово вийшов за кордони Європи і на сьогодні є популярним більше ніж в 100 країнах різних континентів. Він розвивається під керівництвом Міжнародної федерації «Спорт для всіх» та за підтримки більше, ніж двадцяти міжнародних організацій, в тому числі МОК [1].

Україна є членом Європейської конфедерації «Спорт і здоров'я», проте стати повноправним членом Ради Європи, тому останнім часом особлива увага приділяється розвитку в ній руху «Спорт для всіх» [1, 2, 3].

У характеристиці стану сфери фізичної культури і спорту в Україні, яка міститься у Національній доктрині розвитку фізичної культури і спорту, зазначено, що лише 13% населення залучено до занять фізичною культурою і спортом і за цим показником наша країна посідає одне із останніх місць у Європі. Тому одним із пріоритетів державної політики у сфері фізичної культури і спорту є вирішення проблеми доступності фізкультурно – оздоровчих та масових спортивних занять для різних верств населення.

Постановою Кабінету Міністрів України від 18 січня 2003 року № 49 в країні розпочалося утворення Центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» [4]. На сьогодні під керівництвом Всеукраїнського центру фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» функціонує сто сімдесят обласних, міських, районних центрів.

Метою статті є аналіз аспектів діяльності центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» областей України у 2009 році з виявлення окремих рейтингових показників цієї діяльності.

Завданнями проведеного дослідження було виявлення наступних рейтингових показників:

- ✓ утворення центрів «спорт для всіх» на адміністративних територіях;
- ✓ активності співпраці з іншими організаціями у вирішенні завдань центрів;
- ✓ проведення центрами інформаційно-пропагандистської діяльності;
- ✓ розвиток волонтерської діяльності;
- ✓ залучення населення до занять фізичною культурою і спортом за місцем проживання та масового відпочинку.

Для досягнення мети та вирішення завдань дослідження було використано методи аналізу документів статистичної звітності центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» 25 адміністративних територій (областей і АР Крим) та математичні статистики.

Результати дослідження. Аналіз показників розвитку мережі центрів «Спорт для всіх» впродовж 2003 – 2009 років свідчить про те, що в Україні кількість обласних, міських та районних (у містах) центрів невідмінно зростає. Зокрема, зазначу що серед адміністративних територій за цей період лідером є Чернівецька область де усього створено 9 центрів, а на даній території розташовано всього 33 населених пункти (міст, районів, сіл). На другому місці Волинська область, у якій на 49 адміністративних одиниць утворено 11 центрів. А на третьому місці Черкаська область – там 11 центрів, але на її території розташовано 53 населених пункти.

У 2009 році мережа центрів поповнилася 9 новими. Так, по нових центри було утворено на території Донецької та Луганської областей і по одному в Дніпропетровській, Запорізькій, Львівській та Херсонській та Хмельницькій областях.

Дуже важливим аспектом діяльності центрів є їх співпраця з іншими зацікавленими організаціями у вирішенні проблем активізації фізкультурно-спортивної діяльності населення. Тим предметом аналізу стала кількість підписаних центрами угод про співпрацю.

Найбільша кількість таких угод була підписана у 2009 році програми, які працюють на території Волинської області, їх кількість – 100. На другому місці за показниками співпраці знаходиться Луганська область, тут було укладено 90 угод про співпрацю, на третьому – Тернопільська область, центри якої уклали 88 таких угод. Разом з тим, є центри, які не уклали жодної угоди про співпрацю у продовж 2009 року. Такі центри функціонують в АР Кіровоградській, Дніпропетровській, Житомирській, Закарпатській, Івано-Франківській, Київській, Одеській, Харківській, Херсонській, Рівненській та Чернігівській областях.

Красномовним є рейтинг проведеної центрами інформаційно-агандистської роботи. Оцінювалися кількісні та якісні показники телевізійних і радіопередач, видавничої діяльності, підготовки інформаційних стендів. Перше місце в рейтингу посіла Волинська область (142 очки), друге – Донецька (134 очки), третє – Вінницька (118 очок). Останні рейтингові місця посідають: Херсонська область (30 балів), Закарпатська область (17 балів), Дніпропетровська область (0 балів).

Наступним аспектом діяльності центрів, який аналізувався, є залучення волонтерів до проведення заходів, які ними проводяться. Статистичні показники свідчать, що волонтерська діяльність активно розвинута у Донецькій, Волинській та Тернопільській областях, очолюють рейтингову таблицю. Не залучають волонтерів до своєї діяльності центри Харківської та Дніпропетровської областей, також міст Києва і Севастополя.

Одним із найважливіших показників якості діяльності центрів є показник рівня залучення населення до фізкультурних і спортивних заходів за місцем проживання та масового відпочинку, тобто виконання головної мети їх діяльності, яка зазначена у Положенні про центри.

Серед адміністративних територій за цим показником передують Луганська область у якій 28,47% населення злучено до вищеназваних заходів. Відповідно: 13,41% і 13,34% населення залучено до культурно-спортивних занять у Луганській та Рівненській областях. Четверте і п'яте місця у рейтинговій таблиці посідають Запорізька

та Вінницька області, у яких число залучених складаю, відповідно 10,2 та 8,2%. Менше 2% населення залучено до проведення заходів за місцем проживання та масового відпочинку у Львівській, Хмельницькій, Чернівецькій, Сумській, Івано-Франківській, Чернігівській, Дніпропетровській областях та АР Крим.

Всі вище подані показники, а також показники кадрового забезпечення центрів та їх фінансування дали змогу виявити загальні рейтингові місця центрів, які знаходяться на адміністративних територіях за сумою всіх показників діяльності у 2009 році (табл. 1).

Як свідчить інформація таблиці, у першій п'ятірці за сумою показників діяльності знаходяться: Волинська, Донецька, Луганська, Тернопільська, та Запорізька області, а замикають рейтингову таблицю Харківська, Дніпропетровська та Закарпатська області.

Таблиця 1

Рейтинг регіональних центрів фізичного здоров'я населення "Спорт для всіх" з фізкультурно-масової роботи за місцем проживання та у місцях масового відпочинку населення за підсумками звітів за 2009 рік

Загальне місце	Адміністративна територія	Місця								
		Розвиток мережі центрів	Кадрове забезпечення	Проведення заходів	Фінансування	Інформаційно-пропагандистська робота	Волонтери	Співпраця, угоди	Комунікація	
1	Волинська	7	2	9	8	1	2	1	1,5	31,3
2	Донецька	3	8	1	13	2	1	9	4,5	41,3
3	Луганська	5	10	2	1	5	7	2	10	40,3
4	Тернопільська	11,5	3	7	5	7	3	3	4,5	44,3
5	Запорізька	2	1	4	4	15	6	6	7	43,3
6	Кіровоградська	14	6	8	15	9	5	5	15	77,3
7	Хмельницька	1	14	19	14	18	12	10	1,5	89,3
8	Полтавська	16	13	13	15	11	11	4	10	93,3

9	Миколаївська	19	16	16	17	4	4	8	10	94
10	Черкаська	8,5	7	10	9	10	17	13	22,5	97
11	Чернівецька	6	21	20	3	20	9	15	4,5	98,5
12	Рівненська	10	17	3	11	21	13	7	18,5	100,5
13	Київська	17	11	11	12	6	10	15	22,5	104,5
14	Вінницька	18	23	5	16	3	20	11	10	106
15	Івано-Франківська	13	9	23	7	12	15	15	15	109
16	Херсонська	11,5	12	12	2	23	16	15	18,5	110
17-18	Львівська	4	20	18	10	16	18	14	15	115
17-18	Сумська	15	4	22	6	19	22	12	15	115
19	Житомирська	20	19	14	11	8	14	15	15	116
20-21	АР Крим	22	5	21	16	14	21	15	10	124
20-21	Одеська	21	15	17	18	17	8	15	13	124
22	Чернігівська	24	18	24	16	22	23	15	4,5	146,5
23	Харківська	25	25	6	18	13	24	15	22,5	148,5
24	Дніпропетровська	8,5	22	25	14	25	25	15	22,5	157
25	Закарпатська	23	24	15	16	24	19	15	25	161

Рейтинг регіональних центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» з фізкультурно – масової роботи за місцем проживання та у місцях масового відпочинку населення за підсумками звітів за 2009 рік

Висновки.

Проведений аналіз та визначення рейтингових місць за видами діяльності, а також комплексна оцінка діяльності центрів, які функціонують на адміністративних територіях України дає Всеукраїнському центру фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» можливість виявлення резервів подальшого покращення діяльності мережі центрів, відзначення кращих, запровадження об'ємну досвідом, проведення кадрової політики, надання методичної та консультативної допомоги працівникам центрів, діяльність яких потребує покращення.

Література:

1. Жуляев В. Международное физкультурно-оздоровительное движение «Спорт для всех» / В. Жуляев, В. Левицкий, Д. Димитракис // Наука в олимпийском спорте. Спец.выпуск: «Спорт для всех», 2000, С.41 – 47.
2. Дутчак М.В. Реалії та перспективи трансформування масового спортивного руху в Україні / М. В. Дутчак // Зб.а наук. пр. «Концепції розвитку галузі фізичного виховання і спорту в Україні». – Рівне, 2003, С. 114 – 118.
3. Дутчак М. Стратегія і тактика розвитку спорту для всіх в Україні / М. В. Дутчак // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: Зб. наук. пр. / За ред. С.С. Єрмакова. Х.; Л.; 2003. – № 16. – С. 3 – 16.
4. Про утворення центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх». Постанова КМУ від 18 січня 2003 року № 49. – Київ.

ДІЯЛЬНІСТЬ ЛЬВІВСЬКОГО ОБЛАСНОГО ЦЕНТРУ «СПОРТ ДЛЯ ВСІХ» ПОВ'ЯЗАНА ІЗ НАДАННЯМ МЕТОДИЧНО-КОНСУЛЬТАТИВНОЇ ДОПОМОГИ З ПИТАНЬ ОТРИМАННЯ ЛІЦЕНЗІЙ

Ольга Жданова, Наталія Тхір

Львівський державний університет фізичної культури

Сучасна сфера фізичної культури і спорту – це велика та розгалужена індустрія, яка потребує постійного інноваційного підходу до її розвитку і вдосконалення. У нових соціально-економічних умовах в Україні серед різних верств населення зростає популярність спортивної діяльності та рухової активності. Останнім часом інтенсивно розвиваються оригінальні види та версії спорту з підвищеним ризиком, у тому числі складно технічні та екстремальні. Масовості набуває створення різноманітних недержавних суб'єктів фізкультурно-спортивної спрямованості та оздоровчої діяльності. [3]

У зв'язку із вищезазначеним актуальним є контроль за змістом діяльності названих установ відповідності кадрового складу